

odkrite pol leta pred tem. Ekipo smo tokrat sestavljali Ricardo, Sten, Marco in jaz.

Stojimo v dvorani, polni kapnikov. Na njenem koncu so bili pred nekaj meseci začutili preprih, prebili prehod in – odprl se je najlepši del jame. Splazimo se skozi ožino in že smo v Hankejevem rovu, prekrasno zasigani soteski, ki zahteva stalna spuščanja in dviganja. Še en spust, podorna dvorana, 15 metrov širok rov, ki bo pozneje postal naš stalni bivak, in že stojimo na robu velike dvorane. Spustimo se po vrvi, prečimo blatno pobočje ogromnega brezna in se ponovno priprimo na vrh, ki vodi po steni navzgor v nadaljevanje vodoravnega rova. Občutek, da se vzpenjamo in prepenjamo dva kilometra od vhoda in že tako 200 metrov pod zemljo ter nad 110 metrov globokim breznom, je srhljiv in veličasten hkrati. Izmučeni se privlečemo navzgor in obstanemo pred rovom, po katerem se je nekoč valila podzemna reka. Knjiga je rešena, delo pa se še pričinja, pomislim.

Vsepovsod so bili vidni sledovi delovanja vode. Na stropu velike fasete, čez cel rov segajoče ponvice, v spodnjem delu na debelo prekrите z blatom, razpokanim kot v puščavi, malo višje povsem čiste, Snežno bela siga na kontrastnem rdečem apnencu, rdeči ter skoraj povsem črni špagetki, zelena voda v kristalnih ponvicah, zavese, obrobljene s stotinami helektitov, pol metra veliki grozdi kalcitnih kristalov, diski in še množica drugih nenavadnih detajlov.

Vsega tega seveda nisem zaznal že prvič; potrebnih je bilo nekaj obiskov in vsakič sem odkril nekaj novega. A takrat smo samo hiteli naprej, do mesta, kjer se jama neha.

Povlekel sem se skozi ožino in kot vkopan obstal na začetku kristalne dvorance. Onemel sem: tla in stene so se lesketale kot v Aladinovi zakladnici. To videti in umreti, sem pomislil. Potem sem začel od navdušenja rjuti. In sem spet obmolnil. Pa če je vse skupaj samo privid? Ugasnil sem karbidko, globoko sem dihal in se umiril. Bodo kristali izginili, če ponovno prižgem luč? Ne, še vedno so bili tam, še lepši kot prej! Lahko sem se jih dotaknil, lahko sem jih pobožal. Sedem ur naporov je bilo kraljevsko poplačanih. Slekel sem kombinezon, sezul blatne škornje in se ulegel na tla. Počutil sem se kot fakir, le da je bila moja postelja pokrita z ostrimi kalcitnimi kristali. V dveh urah sem poslikal dva filma, potem me je od napete koncentracije začela boleti glava.

Pridružil sem se fantom, ki so počivali v sosednjem rovu. Ricardo je iz transportne vreče pričaral plinski kuhalnik in kmalu je zavrela voda za čaj. Podajali smo si vročo posodico, srkali čaj po požirkih in ga kot veliko dragocenost valjali po ustih. Božansko.

Čakala nas je še dolga pot nazaj. Pa tako rad bi še ostal, odložil fotoaparata in samo občudoval podrobnosti...

NEIZMERNI PODZEMSKA DIVJINA

Dvajsetega januarja zjutraj sem bil spet pripravljen na odhod. Kup opreme, ki me je čakal v garaži, je bil vse

prej kot ohrabrujoč: štiri svinčeni akumulatorji za razsvetljavo, 70 baterij za tri fleše, štiri objektivni, stativ, hrana, pijača...

Kljub težkim vrečam sva se z Marcom po jami pomikala lažje kot zadnjikrat. Ni nama bilo treba hiteti, ustavljala sva se in fotografirala, pa tudi na gibe in dvigovanja transportke zaradi hrbtna sem bil lahko bolj pozoren.

Iščoč prehode v veliki dvorani z gigantskimi, preko 30 metrov visokimi podornimi stožci sem premišljeval, kako veličastna in obenem kruta je lahko narava. Na več mestih sem med podornimi bloki opazil polomljene zavesice, špagetke in helektite. Le čemu skušamo mi, neznatni občudovalci, paziti na vsak korak ali gib, da ne bi puščali sledov svojega obiska, če ti narava takole z enim samim zamahom zbrise tisoče let svojega ustvarjanja?

Dvanajst ur pozneje sva prišla do mesta, ki smo ga dooločili kot najbolj primerne za bivak. To je kakih sedem metrov visok obokan rov z ravnimi ilovnatimi tlemi. Poleg velike skale razgrneva alu folijo in spalne vreče, v bližini kaplja voda, nastaviva posodico in naloviva vodo za čaj. Kmalu naju začne zebsti in tudi v spalkah se dolgo ne moreva ogreti.

Spiva do osmih, nakar porabiva še dve uri, da z vlažnimi vžigalicami prižgeva svečo, pojéva in skuha čaj. Danes naju čaka zahtevna naloga. Povzpeli se morava 30 metrov visoko po vrvi, ki visi s stropa dvorane ob najinem bivaku. Ne vem pred koliko leti so velike podorne skale padle z vrha, prebile dno rova in padle še v spodnje nadstropje. Res dobro, da se takrat še nisem ukvarjal z jamarstvom.

V dvorani je nenavadno gosta megla, verjetno zaradi zveze s površjem. To povezavo so pred nedavnimi skušali najti jamarji, med plezanjem navzgor so zavrtali 80 svetrovcev in nazadnje zaradi nevarnega sveta odnehali. A pri tem so v krušljivih kaminih nad dvorano, 150 metrov pod zemljo, naleteli na kosti. Midva jih mo-

Na Kalski planini prav rad sem posedal

VINKO HROVATIČ

*Na Kalski planini prav rad sem posedal
in brezo samotno sem gledal,
kakó se v vetru spreminja,
podoba trenutna vsakič izginja.*

*Stojalo nedaleč pred njo sem postavil,
da sliko bi njeno napravil.
V vejah je veter turbno
poslednjo ji pesem poklanjal nagrobno.*

*Zdaj slika s to brezo visi mi na steni,
podobna ni sestri nobeni.
Zdaj vetrič kot nekdanj ne piha,
še burja mogočna je vsak dan bolj tiha.*